

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

25 august 2020

Nr. 01-06-52

Stimată Doamnă Președinte al Parlamentului,

În conformitate cu art. 86 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și cu art. 14 alin. (3) din Legea privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, prezint Parlamentului Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016, spre aderarea Republicii Moldova la amendamentul respectiv, precum și proiectul de lege în acest sens, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 536 din 20 iulie 2020.

În calitate de organ responsabil pentru prezentarea amendamentului în Parlament se desemnează Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Cu stimă,

Igor DODON

- Anexe:
1. Copia demersului Guvernului
  2. Hotărârea Guvernului nr. 536 din 20 iulie 2020
  3. Proiectul de lege
  4. Copia certificată și traducerea oficială (certificată)
  5. Argumentarea necesității aderării
  6. Avizele autorităților de resort
  7. Tabelul de sinteză

- una filă;
- 2 file;
- 2 file;
- 18 file;
- 7 file;
- 7 file;
- 5 file.

Doamnei Zinaida GRECEANȚI,
Președinte al Parlamentului

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICII MOLDOVA	
S.C.P. Nr. <u>368</u>	
<u>26</u>	<u>08</u> 20 <u>20</u>
Ora _____	

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 21-05-6474

Chișinău

22. 07. 2020

Aparatul Președintelui Republicii Moldova

În temeiul art.86 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova și art.14 alin.(2) din Legea nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.536 din 20 iulie 2020.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege - 2 file;
2. Proiectul de lege privind ratificarea tratatului internațional - 2 file;
3. Copia certificată de pe textul tratatului internațional - 18 file;
3. Argumentarea privind necesitatea ratificării - 7 file;
4. Avizele autorităților publice centrale - 7 file;
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor - 5 file.

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: Marina Botea
Tel.: 250-227; 250-287

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373-22-250104

Fax:
+ 373-22-242696

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA Nr.2		
Nr.	1662	
Data	22	07 2020

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 536

din 20 iulie 2020

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016.

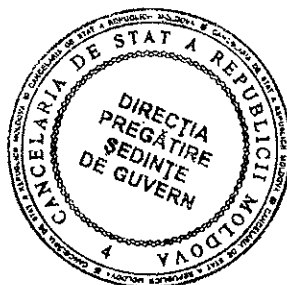
Prim-ministru

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Ministrul agriculturii,
dezvoltării regionale
și mediului

Ministrul justiției

ION CHICU

Oleg Țulea

Ion Perju

Fadei Nagacevschi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru aderarea Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul
de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova aderă la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la 15 octombrie 2016.

Art. 2. – Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului va asigura realizarea prevederilor Amendamentului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va asigura remiterea instrumentului de aderare depozitarului.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

ARGUMENTAREA

necesității aderării Republicii Moldova la Amendamentul la Protocolul de la Montreal privind substanțele care distrug stratul de ozon, adoptat la Kigali la 15 octombrie 2016

A. Informații generale

Sprijinind eforturile comunității mondiale privind soluționarea problemei conservării stratului de ozon, la 27 iulie 1996 Republica Moldova a ratificat Convenția pentru protecția stratului de ozon, semnată la Viena la 22 martie 1985 și Protocolul privind substanțele ce distrug stratul de ozon, semnat la Montreal la 16 septembrie 1987 (Hotărarea Parlamentului Republicii Moldova nr. 966-XIII din 24.07.1996).

Protocolul de la Montreal reprezintă un tratat internațional din domeniul protecției mediului, care are drept scop protejarea stratului de ozon prin suprimarea treptată a substanțelor responsabile de distrugerea acestuia. În conformitate cu prevederile Protocolului, statele-Părți au drept obiectiv întreprinderea măsurilor necesare pentru a proteja sănătatea umană și mediul înconjurător împotriva efectelor adverse care rezultă sau ar putea rezulta din activitățile care contribuie la deprecierea stratului de ozon.

Protocolul de la Montreal stabilește, ca măsurile de control și programele de interdicere a utilizării substanțelor ce distrug stratul de ozon să fie revizuite periodic, reieșind din informațiile științifice, de mediu, tehnice și economice acumulate. Ca urmare, prin amendamentele la Protocol au fost stabilite noi programe de interdicere, care au fost extinse și asupra altor substanțe.

Republica Moldova a aderat la amendamentele de la Londra, Copenhaga, Montreal și Beijing la Protocolul de la Montreal, incluzând în domeniul său de reglementare atât substanțele chimice care diminuează stratul de ozon, cât și cele ce provoacă încălzirea globală.

La 15 octombrie 2016, în cadrul celei de a 28-a reuniuni a părților la Protocolul de la Montreal, care a avut loc la Kigali, Rwanda, cele 197 de țări semnatare ale Protocolului de la Montreal, printre care și Republica Moldova, au semnat Decizia XXVIII/1: Amendament suplimentar la Protocolul de la Montreal. Amendamentul respectiv reprezintă un tratat internațional, care vizează reducerea progresivă a utilizării hidrofluorocarburilor (HFC) la nivel mondial.

Amendamentul are următoarea structură:

Titlu;

Articolul I: Amendament – include modificările propuse, inclusiv Anexe;

Articolul II: Relația cu Amendamentul din 1999;

Articolul III: Relația cu Convenția-cadru a ONU asupra schimbărilor climatice și cu Protocolul de la Kyoto la această convenție;

Articolul IV: Intrarea în vigoare;

Articolul V: Aplicarea provizorie.

În scopul atingerii obiectivelor privind dezvoltarea durabilă precum și pentru alinierea la reglementările de nivel internațional și european, este necesară aderarea la Amendamentul de la Kigali, care are drept scop obținerea reducerii globale a consumului și a producției de hidrofluorocarburi. Aceste gaze cu efect de seră sunt utilizate în principal pentru a înlocui substanțele care depreciază stratul de ozon, care sunt eliminate treptat în temeiul Protocolului de la Montreal. Deși gazele cu efect de seră nu diminuează stratul de ozon, eliberarea lor în atmosferă contribuie la schimbările climatice, aceste gaze având un înalt potențial de încălzire globală.

Statul nostru respectă în totalitate prevederile Protocolului de la Montreal și este pe calea de a începe pregătirile pentru realizarea noii sarcini: renunțarea la utilizarea agenților frigorifici sintetici. La nivel internațional, procesul de suprimare a utilizării hidrofluorocarburelor a început deja. Sunt retrași din circulație astfel de agenți frigorifici utilizați pe scară largă în domeniul de refrigerare și condiționare a aerului, inclusiv în sistemele de condiționare a aerului ale transportului rutier, cum ar fi: R-134a, R-404a, R-407C, R-410A, R-507C.

Utilizarea continuă a hidrofluorocarburelor sintetice, spre exemplu în echipamentele de refrigerare și de aer condiționat, spume și aerosoli, deși nu afectează stratul de ozon, accelerează procesul de încălzire globală. Impactul HFC asupra schimbărilor climatice este de pînă la 15000 de ori mai puternic decît al dioxidului de carbon, acestea reprezentînd sursa de emisii de gaze cu efect de seră cu cea mai rapidă creștere. Amendamentul impune țările dezvoltate să aplice măsuri de reducere a producției și a consumului de HFC începînd cu anul 2019, statele mai puțin dezvoltate urmînd a aplica reducerile pe termen mediu. Agenția Europeană de Mediu estimează că implementarea prevederilor Amendamentului de la Kigali ar putea reduce temperatura globală cu pînă la 0,5°C pînă la sfîrșitul secolului, astfel contribuind la atingerea obiectivului Acordului de la Paris de a menține creșterea temperaturii sub 2°C.

O reducere în etape a consumului și a producției de HFC este necesară pentru a diminua contribuția acestor substanțe la schimbările climatice și pentru a preveni introducerea lor necontrolată, în special în țările în curs de dezvoltare.

Amendamentul de la Kigali constituie un aport important la punerea în aplicare a Acordului de la Paris, ratificat de către Republica Moldova prin Legea

nr. 78 din 4 mai 2017, în ceea ce privește obiectivul acestuia de a menține creșterea temperaturii mondiale cu mult sub 2°C peste nivelurile preindustriale și de a depune eforturi pentru a limita creșterea suplimentară a temperaturii cu peste 1,5°C peste nivelurile preindustriale.

În martie 2020, Republica Moldova a prezentat către Secretariatul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice cea de-a doua Contribuție Națională Determinată (CND2) la Acordul Climatic de la Paris. Prin CND2 Moldova și-a sporit ambiția de reducere necondiționată a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 70% față de anul 1990 către anul 2030, în comparație cu 64-67%, așa cum era asumat în CND1. În cazul în care țara va avea acces la tehnologii și resurse financiare la costuri reduse, diminuarea emisiilor ar putea crește către 2030 până la 88% față de anul de referință 1990.

Prin noile CND mai ambițioase, țările semnatare ale Acordului de la Paris vor contribui la menținerea creșterii temperaturii medii globale în limitele de 2°C către anul 2100. Realizarea indicatorilor din CND1 nu ar fi suficientă și ar duce la încălzirea globală a planetei între 2,9 – 3,4°C către anul 2100, ceea ce ar avea consecințe grave asupra tuturor sferelor vieții.

Amendamentul de la Kigali la Protocolul de la Montreal a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019, cu excepția dispoziției privind măsurile de reglementare a comerțului cu țările care nu sînt parte la Protocol, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2033, sub rezerva depunerii la această dată a cel puțin șaptezeci de instrumente de ratificare, de acceptare sau de aprobare a Amendamentului.

Amendamentul de la Kigali prevede, că toate țările ("țările dezvoltate" – Art. 2; „țările în curs de dezvoltare” – Art. 5; și țările din grupul 3 – India, Statele din Golful Persic, Iran, Irak și Pakistan) vor atinge ținta de 15 – 20% din consumul lor actual de HFC în echivalență CO₂ către anul 2048. Mecanismul de eliminare treptată preconizată a HFC-urilor este pusă în aplicare prin Regulamentul (UE) nr. 517/2014 privind gazele fluorurate cu efect de seră. Conform Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, prevederile acestui regulament european urmează a fi transpuse în legislația națională.

Conform prevederilor Protocolului, fiecare țară se conduce de propriul grafic de scoatere a HFC din circulație. Astfel, majoritatea țărilor dezvoltate deja în anul 2016 au înghețat cantitatea utilizată de HFC și urmează să o reducă treptat, pînă la scoaterea acestora din uz în volum de 80-85%.

Republica Moldova, clasificată conform Protocolului de la Montreal în grupul 1 al țărilor în curs de dezvoltare, are următorul orar de suprimare a HFC:

- estimarea nivelului de bază (producția/consumul de HFC) ca medie a anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC;
- 2024-2028 – înghețarea consumului la nivelul consumului de bază (media anilor 2020, 2021, 2022 + 65% din nivelul de bază (producția/consumul) de HCFC);
- 2029-2034 (etapa I) – reducerea consumului cu 10%;
- 2035-2039 (etapa II) – reducerea consumului cu 30%;
- 2040-2044 (etapa III) – reducerea consumului cu 50%;
- 2045 și ulterior (etapa IV) – reducerea consumului cu 80% (de la nivelul de bază).

Aderarea Republicii Moldova la Amendamentul de la Kigali va demonstra angajamentul asumat de către țara noastră de a contribui la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și va contribui la atingerea obiectivelor stabilite în Acordul de la Paris.

B. Analiza de impact

Impactul asupra mediului de afaceri

În Republica Moldova, sectoarele care folosesc hidrofluorocarburi sunt climatizarea staționară, refrigerarea comercială, refrigerarea industrială, climatizarea mobilă (CM), răcirea în transport, expandarea spumei și aerosolii. Conform inventarului național, cererea anuală de HFC pentru deservirea echipamentului este în limitele de 96 - 120 tone, fiind în continuă creștere.

În ultimii ani, cererea în sectorul refrigerare și aer condiționat (RAC) are tendința de creștere, în timp ce cererea în sectorul spumelor este în scădere. Sectorul spumelor se caracterizează prin cea mai mare pondere din consum (36%), iar al doilea loc în clasamentul cererii îl ocupă sectorul climatizării staționare, cu 28% din consumul total de HFC. Sectoarele refrigerare comercială, climatizarea mobilă, refrigerare industrială, răcire în transport și aerosoli reprezintă 16%, 16%, 2%, 2% și respectiv 0,01% din totalul consumului de HFC.

În sectorul spumelor consumul este determinat în totalitate de HFC-134A. În sectorul climatizare staționară, cea mai mare cerere este asociată cu consumul de HFC-410A (10,31 tone) și HFC-407C (2,75 tone). În sectorul climatizare mobilă cererea este determinată de consumul de HFC-134A (15,73 tone). În sectorul refrigerare comercială cererea de HFC este asociată cu consumul de HFC-134A, HFC-404A, HFC-407C și HFC-507A (14,95 tone). În sectorul răcire în transport, cererea este satisfăcută exclusiv prin consumul de HFC-404A (1,62 tone), în timp ce în sectorul refrigerare industrială cererea este asociată cu consumul de HFC-

134A, HFC-507 și HFC-404A (1,66 tone). În sectorul aerosolilor, cererea de HFC reprezintă cca. 0,06 tone, fiind acoperită exclusiv de HFC-134A.

Conform datelor Serviciului Vamal, în anul 2018 în Republica Moldova a fost importată o cantitate totală de 147,5 tone de hidrofluorocarburi, iar în anul 2019 – cca. 130 tone.

Urmare aderării RM la Amendamentul de la Kigali, în scopul diminuării ratei emisiilor de HFC în atmosferă, al armonizării treptate a cadrului normativ național cu legislația Uniunii Europene, al conformării activităților din sectorul frigorific și de condiționare a aerului cu normele tehnice și ecologice europene, va demara procesul de elaborare a cadrului normativ care va reglementa procesul de suprimare eșalonată a hidrofluorocarburilor din consum. Pentru realizarea prevederilor amendamentului, în următorii ani va fi necesară întreprinderea unor măsuri cum ar fi elaborarea unui program și a unui plan de suprimare eșalonată a HFC, cu asigurarea retrofitului echipamentelor frigorifice și de condiționare a aerului existente ce funcționează pe bază de HFC cu freoni alternativi de generație nouă, inclusiv cu freoni naturali (hidrocarburi: propan; izobutan; ciclo- ; izopentan; H₂O, NH₃, aer, heliu și CO₂). Totodată, va fi necesară reglementarea importului/exportului de HFC, elaborarea unor prevederi ce țin de raportarea consumului de HFC, perfecționarea specialiștilor din domeniul frigotehnic care utilizează freoni de generație nouă, inclusiv naturali ș.a.

Sarcinile ce urmează a fi realizate urmare aderării la Amendamentul de la Kigali constau în reglementarea punerii în aplicare a legislației naționale în domeniul frigorific din Republica Moldova, obținerea unor beneficii maxime pentru țară prin atragerea investițiilor în domeniu, implementarea noilor tehnologii ecologice, creșterea eficienței energetice în domeniul frigorific ș.a.

Atingerea obiectivelor strategice din amendament vor contribui la realizarea pe termen scurt, mediu și lung a procesului necesar dezvoltării pieței serviciilor în domeniul frigotehnic prin dezvoltarea și aplicarea celor mai bune tehnici existente. Se preconizează că tranziția la tehnologiile favorabile climei va duce la creșterea investițiilor în inovare și la prețuri mai reduse ale tehnologiilor alternative.

Întrucât este recunoscut faptul că, în vederea atingerii obiectivelor Amendamentului de la Kigali, orice tehnologie utilizată pentru înlocuirea HFC trebuie să fie cel puțin la fel de eficientă din punct de vedere energetic ca și tehnologia înlocuită, eliminarea treptată prevăzută a HFC-urilor este coerentă cu politica energetică. În plus, se preconizează că reproiectarea sistemelor de refrigerare și de climatizare determinată de înlocuirea necesară a agenților frigorifici va duce la îmbunătățiri semnificative ale eficienței energetice.

Tranziția de la agenții frigorifici sintetici la agenți de răcire naturali precum dioxidul de carbon, izobutanul, propanul, va domina în viitor evoluția pieței echipamentelor frigorifice și de condiționare a aerului. Pentru a se conforma noilor cerințe impuse de către comunitatea internațională, agenții economici din țara noastră deja au început să instaleze sisteme de refrigerare de ultimă generație, care funcționează pe bază de agenți naturali mai puțin poluanți, în special pe bază de CO₂. Noile tehnologii, pe lângă faptul că sunt mai prietenoase mediului, sunt mai eficiente din punctul de vedere al consumului de energie.

Impactul asupra mediului

O reducere în etape a consumului și a producției de hidrofluorocarburi este necesară pentru a diminua impactul acestor substanțe la schimbările climatice și pentru a preveni introducerea lor necontrolată pe piață.

Amendamentul de la Kigali constituie o contribuție necesară la punerea în aplicare a Acordului de la Paris în ceea ce privește obiectivul acestuia de a menține creșterea temperaturii mondiale cu mult sub 2°C peste nivelurile preindustriale și de a depune eforturi pentru a limita creșterea suplimentară a temperaturii cu peste 1,5°C peste nivelul preindustrial.

Adoptarea legii va contribui la reducerea consumului de HFC, la eliminarea consecințelor aduse mediului în rezultatul utilizării acestora în sistemele de refrigerare și condiționare a aerului, la reglementarea utilizării și circulației HFC, la protejarea pieței tehnicii frigorifice de acțiunile frauduloase ale unor importatori.

Aspectul normativ

Amendamentul de la Kigali este compatibil cu prevederile Constituției Republicii Moldova și cu angajamentele asumate de statul nostru la nivel internațional.

În vederea implementării eficiente a prevederilor amendamentului și în scopul asigurării reducerii impactului hidrofluorocarburilor asupra mediului înconjurător, urmează a fi stabilit un sistem integrat de reglementare și control al gestionării acestor substanțe (import, export, consum). Astfel, conform orarului de suprimare a hidrofluorocarburilor stabilit în amendament, va fi aprobat un document de planificare strategică pe termen lung privind scoaterea eșalonată din uz a acestor substanțe.

În prezent, este în curs de elaborare proiectul de lege cu privire la gazele fluorurate cu efect de seră, care va reglementa punerea în aplicare a sistemului de autorizare și de repartizare a contingentelor anuale de import a hidrofluorocarburilor. Legislația națională conține deja prevederi referitoare la

formarea și atestarea tehnicienilor care deserveșc echipamentele frigorifice și de condiționare a aerului, care funcționează pe bază de HCF.

Aderarea la Amendamentul de la Kigali la Protocolul de la Montreal nu contravine politicii interne și externe promovate de Republica Moldova.

Aspectul instituțional și organizatoric

Implementarea prevederilor Amendamentului de la Kigali nu necesită careva măsuri instituționale sau organizatorice suplimentare (crearea unor noi instituții sau subdiviziuni în instituțiile existente).

Aspectul financiar.

Aderarea la Amendamentul de la Kigali nu implică pentru țară obligații financiare speciale.

Totodată, conform art. 5 al Protocolului, Părțile care sunt țări dezvoltate furnizează Părților care sunt țări în curs de dezvoltare subvenții, ajutoare, credite, garanții sau programe de asigurare, în vederea utilizării unor tehnologii alternative sau a unor substanțe înlocuitoare.

Aspectul temporar.

La nivel global, Amendamentul de la Kigali a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019, sub rezerva depunerii la această dată a cel puțin douăzeci de instrumente de ratificare, de acceptare sau de aprobare a Amendamentului de către Părțile la Protocolul de la Montreal. Până în prezent, Amendamentul a fost ratificat, acceptat sau aprobat de către 94 de țări.

Pentru Republica Moldova prevederile Amendamentului vor intra în vigoare în a nouăzecea zi de la depunerea instrumentului de aderare.

Modificările art. 4 din Protocol, intitulat „Controlul comerțului cu țări care nu sunt parte la Protocol”, stabilite la art. I al Amendamentului, intră în vigoare la 1 ianuarie 2033, sub rezerva depunerii la această dată a cel puțin șaptezeci de instrumente de ratificare, de acceptare sau de aprobare a Amendamentului.

Oricând, după 4 ani de la data intrării în vigoare a amendamentului pentru o parte, aceasta se poate retrage printr-o notificare scrisă prezentată depozitarului. Orice astfel de retragere va avea loc la expirarea unui an de la data primirii notificării de către depozitar sau la o altă dată specificată în notificarea privind retragerea.

Ministru

7

Ion PERJU